

O carballo da curuxa

Luis Chapela Bermúdez

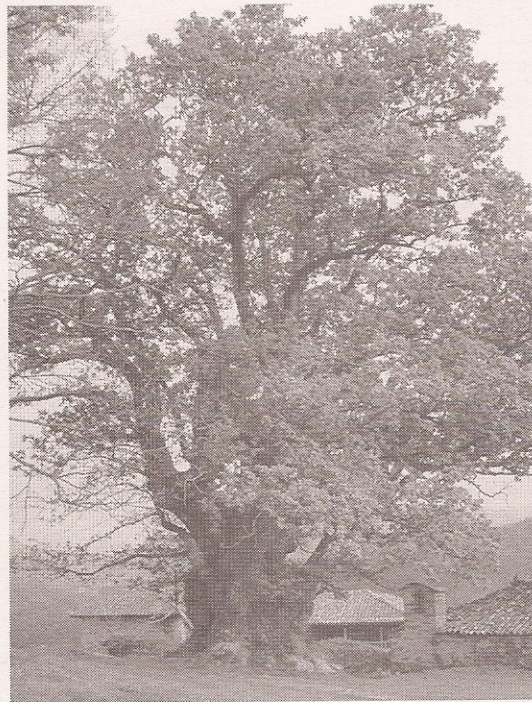
Galiza é un país onde a súa fermosura enmeigada tivo dende sempre un arraigo moi forte na súa xente. Ao longo dos séculos foron xurdindo historias e lendas de tódalas clases, algunhas con indicios de fiabilidade e outras que só estaban na boca da xente, ámbalas dúas, transmitidas de xeración a xeración chegaron aos nosos días.

A aldea da Fraga atópase nun lugar privilexiado da serra, aos pés do Outeiro das Laxes. Unha ducia de casas feitas de cachotes de pedra conforman este pequeno núcleo de poboación, atravesado por un camiño de carro feito de pedras e nalgúns treitos cuberto de lama, coñecido polo Camiño das Ánimas. Na parte final, onde xa extrema co monte, estaba o carballo da Curuxa.

Grazas a este carballo centenario a aldea da Fraga gozou de moita sona, ata aquí chegaba a xente de todo o país para intentar que o carballo lles curara as doenzas, pois os seus poderes curandeiros foron levados pola boca da xente dun lugar a outro. Na aldea nin os máis vellos eran capaces de explicar o misterio que envolvía a árbore, nin o porqué do seu poder. O carballo xa estaba no tempo das súas avoas, e das avoas destas, e xa daquela axudaba a curar á xente, segundo lle contaron á avoa Xiana.

Ela era a persoa máis vella do lugar, herdara dos seus pais o anaco de terra onde estaba o carballo. Ao longo dos seus noventa e cinco anos axudou a moita xente a

facer os rituais necesarios para que o poder da árbore xurdira efecto. Para curar as hernias e as dores lumbares o enfermo tiña que dar nove voltas de xeonllos ao tronco do carballo, empezando e rematando sempre cara o sol. Os males relacionados co amor, enganoso, infidelidade..., rezábase un Avemaría e deixábase unha flor entre as follas das pólas. Case tódalas enfermidades dos cativos se curaban do mesmo xeito, cortá-

base unha póla pequena do carballo e con ela percorríase o corpo do cativo seis veces, despois volvíase a pegar no mesmo lugar onde fora cortada con barro envolto nun pano mollado con auga da fonte, a medida que ía curando a unión das pólas tamén ía curando o rapaz.

Dese xeito para cada doenza o carballo tiña un remedio, durante anos e anos a xente chegaba a Fraga polo camiño das Ánimas en cabalo, a pé ou en

carro, buscando un milagre. Segundo contan, o carballo á forza tiña que ter algo especial, pois mantiña durante todo o ano as follas verdes, non lle secaban nunca nin lle caían no outono. Os anos foron pasando ata que chegou a Galiza o eucalipto, os nosos montes comezaron a encherse desta especie tan daniña para a terra, e tan beneficiosa para as industrias da madeira. As árbores autóctonas comezaron a ser acantoadas e expulsadas do seu hábitat pola nova especie. A aldea da Fraga tampouco se librou daquela praga estranxeira, e suponse que foron os eucaliptos os que afogaron ao carballo da Curuxa.

Un bo día os veciños decatáronse de que lle estaba caendo a folla, comezou a secar pouco a pouco ata que morreu de todo, ata a Curuxa que todas as noites cantaba das súas pólas non o fixo nunca máis. Durante un tempo alí estivo totalmente seco, xa non tiña poder, semellaba unha momia sagrada con cincocentos anos o lombo, estaba vencido. Despois os madeireiros cortárono coma outra árbore calquera, os veciños choraron de pena e a avoa Xiana, tamén morreu de alí a pouco. Algúns dixeron que foi coa tristeza que lle provocara a morte do carballo.

Na actualidade aínda hai xente que o pasar polo lugar onde estaba a vella árbore se persigna e reza un Avemaría, se cadra así intenten non esquecer da súa memoria a lenda do carballo da Curuxa.